

Nr 134.

Av herrar **Thore** och **Hellberg** i Ljungskile, om skrivelse till *Kungl. Maj:t* angående utfärdande av bestämmelser rörande förhyrning och registrering av personalen å vissa maskindrivna trålfartyg.

Det från Sverges västkust bedrivna fisket har under de senaste årtiondena i flera avseenden ändrat karaktär. Från att vara en näring, som idkas under jämförelsevis inskränkta och med smådriften inom jordbruket jämförbara förhållanden: nämligen föga dyrbara fångstredskap och båtmaterial, ringa driftkostnader och en personal, som fått sin ekonomiska gottgörrelse direkt genom fångsten, har näringen numera i flera fall blivit omlagd till stordrift: dyrbara fångstredskap och farkoster, stora omkostnader för driften samt en personal, som i viss mån måste räknas till lönearbetarnas klass. Därjämte har genom farkosternas förstorande och förseende med ång- eller motorkraft färderna till sjöss kunnat utsträckas, varigenom arbetsförhållandena ombord i flera avseenden blivit jämställda med de som råda å handelsfartyg av motsvarande slag och storlek.

I intet avseende är denna övergång från smådrift och gemensamhetsfiske till stordrift och mera fast avlöningsform tydligare markerad än i fråga om fiske med trålfångfartyg. Detta slags fiske, som i flera årtionden förekommit i Storbritannien och ävenledes i stor utsträckning bedrivs från Tyskland, Norge m. fl. länder, har först under det sista årtiondet vunnit insteg här i landet. Utvecklingen av nämnda fiske har emellertid, sedan det en gång blivit infört, skridit raskt framåt. Närmare ett sextiotal ångtrålare äro upptagna i senaste svenska skeppslista, varav omkring ett 40-tal från Göteborg; de övriga tillhörande andra västkustorter. Större delen av fartygen ha tillkommit under åren närmast före kriget. Tillväxten av ångtrålfloTTan, som huvudsakligen ägt rum genom fartygsinköp från Storbritannien, har under kriget på grund av kända orsaker avstannat. Det

finnes dock all anledning att antaga, att sedan fredliga förhållanden inträtt och ifall fisket erhåller nödig tillsyn och uppmuntran genom statsmakterna, detsamma går en stor utveckling till mötes. Betydlig utökning av fisket kan nämligen ske icke blott i de hav, som ligga i närheten av Sverges västkust, utan hart när obegränsade möjligheter till fiskfångst finnas kring Island och i andra delar av nordliga Atlanten och Ishavet, där främmande trålfångst sedan några år tillbaka idkat ett lönande fiske. Redan nu, fastän i början av sin utveckling, representerar dock trålfisket en bruttointäkt av olika arter av saltsjöfisk uppgående till cirka 5 millioner kronor pr år.

Angående trålfisket må för övrigt nämnas att de använda fartygen vanligen ha en storlek mellan 110 à 190 bruttoton samt att maskinstyrkan, som i allmänhet är hög i förhållande till fartygets tontal, uppgår till 200 à 250 indikerade hästkrafter. Personalen ombord utgör cirka 9 man. Avlöningen utgår dels i fast lön, dels i andel av fångsten, dels utgöres den av andra förmåner. Fartygen tillhöra, på ett eller annat undantag när, bolag eller enskilda firmor, intresserade i fiskfångst. Fisket pågår under hela året, dock minst under försommaren; den förnämsta säsongen är månaderna december—mars. Fångsten avsättes i Göteborg å fiskmarknaden därstädes.

I fråga om fiskerinäringen, även den som bedrives utomskärs, har man som regel icke ansett vara nödigt att utfärda några särskilda bestämmelser rörande fartygens bemanning, sjövärdighet, de disciplinära förhållandena ombord, personalens anställning m. fl. områden, som i vissa fall sedan århundranden tillbaka, varit föremål för särlagstiftning, då det gällt vanliga handelsfartyg. Emellertid bedrives ju storsjöfisket under förhållanden, som i mångt och mycket närma sig den allmänna sjöfarten, och härigenom har genom omständigheternas makt och utan att några direkta föreskrifter utfärdats eller gränser uppdragits icke få av sjölagens bestämmelser och en del andra förordningar rörande sjöfarten fått tillämpning även på fiskefartygen, åtminstone så länge dessa befinna sig i öppen sjö. Under de sista åren har dock en på fiskefartyg direkt syftande lagstiftning vunnit insteg. Sålunda utkom år 1912 bestämmelser angående befälsbehörighet å fiskefartyg över en viss storlek. De under 1914 och 1915 utfärdade föreskrifterna rörande statskontroll över fartygs sjövärdighet gälla i tillämpliga delar även för fiskefartyg.

I tvenne avseenden, nämligen dels i fråga om lagstadgade föreskrifter rörande besättningens förhyrning, dels angående dess registrering och redo-

visning, saknas emellertid varje slags bestämmelser för fiskefartyg. Någon påtaglig olägenhet för andra fiskefartyg än trålfartyg synes avsaknaden av föreskrifter av denna art icke ha vållat. För trålfartygen torde dock bestämmelser av detta slag vara nödvändiga för att få den stabilisering i arbetsförhållandena till stånd, som näringsens rationella bedrivande kräver. Registreringen torde närmast vara erforderlig för att vederbörande myndigheter skola kunna utöva nödig tillsyn över fartygens behöriga bemanning samt personalens värnpliktsförhållande. Detta senare beröres särskilt, då ju trålfartygen vid krigstillfälle eller för skyddande av neutraliteten befunnits hava ett betydande militärt värde. De förhyrningsavtal som tid efter annan ingåtts, vare sig kollektiva eller personliga, synas ha varit av allra lösligaste art. Svårigheten att få en stabilisering i besättningslistan till stånd, nödvändig för att fisket under den mest givande säsongen någorlunda obehindrat skall kunna fortgå, har verkat högst ofördelaktigt på tillförseln av fisk.

För uppnående av det med denna motion avsedda syftet låge närmast till hands att få besättningarna å trålfartygen jämställda med vanligt sjöfolk samt förhyrnings- och registreringsbestämmelser införda, vars tillämpande åläge rikets sjömanshus. En närmare undersökning skall emellertid visa att en sådan anordning icke bleve tillfredsställande. Först och främst därför att för sjöfolket i allmänhet gällande förhyrningsbestämmelser icke lämpa sig för personalen å trålfartygen. Den enklaste lösningen torde vara att för denna personal eget förhyrnings- och registreringskontor upprättades. Det finnes anledning att antaga att saken på detta sätt kan ordnas utan särskild kostnad för statsverket. Ett visst samarbete med rikets sjömanshus bör emellertid upprätthållas.

Skulle bestämmelser av ovan antydd art befinnas lämpliga böra de utsträckas att omfatta även motordrivna trålfartyg utöver en viss storlek.

På grund av ovan anförda få vi hemställa,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t ville anhålla om utfärdande av lagstadgade bestämmelser rörande förhyrning och registrering av personalen, anställd å maskindrivna trålfartyg utöver 50 tons bruttodräktighet, sysselsatta med fiske utanför landets territorialgränser.

Stockholm den 27 januari 1916.

Alex. Thore.

Wilh. Hellberg.

